

SĂNĂTATE PE TAVĂ **provocări și oportunități în nutriția elevilor** **și preșcolarilor**

ADRIANA NEGHIRLĂ

medicină școlară
Târgu Mureș

PROGRAME DE NUTRIȚIE ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

- 1. Programul „Cornul și laptele”**
- 2. Programul „Masă caldă” :**
- 3. Programul Național „Masă sănătoasă” (2024)**
- 4. Masa la grădinițele cu program prelungit**
- 5. Cantinele școlare**
- 6. Alte forme de servire a mesei în școală**

- **Baza legală**

- **Ordonanța de Urgență nr. 96/2002**, care reglementează distribuirea produselor lactate și de panificație. Programul a fost modificat și completat de mai multe hotărâri de guvern, ultima fiind în 2023.
- Normele de implementare sunt stabilite prin hotărâri de guvern ulterioare.
- A integrat și programul **Fructe în școli**
- Implementarea se face la nivel local

- **Beneficiari**

- Preșcolarii din grădinițele de stat și confesionale acreditate, cu program normal de 4 ore.
- Elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și confesional acreditat

- **Produsele oferite**

- **Produse lactate:** lapte pasteurizat (integral sau degresat), iaurturi.
- **Produse de panificație :** cornuri, batoane, biscuiți uscați.
- **Fructe:** mere sau alte fructe

- **Finanțare:**

- de la bugetul de stat – alocație/județ/nr elevi
- costurile includ produsele și distribuția acestora
- autoritățile locale sunt responsabile pentru organizarea licitațiilor - Legea nr. 98/2016

- **Distribuire:** zilnică în școli/grădinițe PN

„Cornul și laptele”

„Cornul și laptele”

OBIECTIVE

- **Sociale**
  - Reducerea diferențelor dintre categoriile sociale prin asigurarea unui minimum de alimentație pentru toți elevii.
- **Educaționale:**
  - Prevenirea absenteismului și abandonului școlar.
- **Nutriționale:**
  - Oferirea unei surse de hrană sănătoasă, potrivită vârstei copiilor.

NOUȚATE

- ❖ La cerere, pe baza documentelor medicale, se pot asigura produse:
  - Fără lactoză
  - Fără gluten
  - Produse alternative pentru copiii cu diverse alergii alimentare sau diete speciale

CRITICI

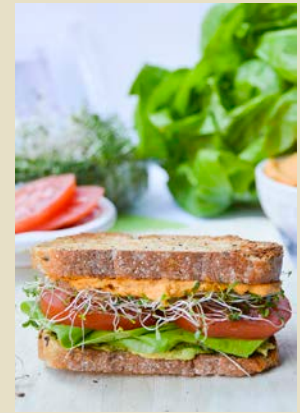
- Întârzierea licitațiilor la început de an școlar
- Produse de proastă calitate uneori
- Întârzierea livrărilor uneori
- Costuri mari cu transportul în detrimentul produselor dacă furnizorul este de la distanță mare

Baza legală

- **Hotărârea de Guvern nr. 24/2024** privind instituirea Programului național „Masă sănătoasă”
- **Ordinul de ministru nr. 3.070/2024** privind aprobarea criteriilor pentru includerea unităților de învățământ în Programul național „Masă sănătoasă” (PNMS) pentru anul 2024
- **Ordinul de ministru nr. 3.840/2024** privind aprobarea Listei unităților de învățământ preuniversitar incluse în Programul național „Masă sănătoasă” în anul 2024
- **Hotărârea de Guvern nr. 177/2024** pentru repartizarea pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale și pe unități de învățământ a sumei, prevăzută în bugetul de stat pe anul 2024, pentru finanțarea Programului Național „Masă Sănătoasă”
- **Ordinul de ministru nr. 4.139/2024** pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului educației și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 3.840/81/2024 privind aprobarea Listei unităților de învățământ preuniversitar incluse în Programul național „Masă sănătoasă” în anul 2024
- **Hotărârea de Guvern nr. 473/2024** pentru repartizarea pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale și pe unități de învățământ preuniversitar de stat a sumei de 97.099 mii lei pentru finanțarea Programului național „Masă sănătoasă”, în perioada desfășurării activităților didactice în anul 2024 și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 177/2024 privind repartizarea pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale și pe unități de învățământ preuniversitar de stat a sumei, prevăzută în bugetul de stat pe anul 2024, pentru finanțarea Programului național „Masă sănătoasă”.
- **Ordinul de ministru nr. 5.091/2024 privind aprobarea indicatorilor de eficiență și de impact ai Programului național „Masă sănătoasă”** (prevede aprobarea indicatorilor de eficiență și de impact ai Programului național „Masă sănătoasă” și setul de instrumente pentru aprecierea calității produselor și pentru aprecierea impactului programului, respectiv pentru monitorizarea și evaluarea implementării programului).

„MASA SĂNĂTOASĂ”

BENEFICIARI - Elevii din școlile incluse în program,

- sunt selectate anual, în funcție de criterii socio-economice și geografice
- An școlar 2023/2024 – 450 de școli
- An școlar 2024/2025 – 1000 de școli

TIPUL MESEI :

1. **Masa caldă** - poate include o supă/ciorbă, un fel principal și/sau un desert
2. **Masă rece:** Sandwich + o băutură + un desert + 1 fruct de sezon
3. **Pachete alimentare** - unde logistica nu permite servirea mesei calde.

FINANȚARE :

- 15 lei/elev/zi care include produsele, transportul și alte cheltuieli administrative
- Guvernul României, dar poate fi suplimentat de la bugetul local sau sponsorizări

„MASA SĂNĂTOASĂ”

„MASA SĂNĂTOASĂ”

OBIECTIVE

➤ Sociale

- sprijinirea familiilor cu venituri mici
- Sprijinirea copiilor din medii vulnerabile

➤ Educaționale:

- Prevenirea absenteismului și abandonului școlar
- Educație nutrițională

➤ Nutriționale:

- Oferirea unei surse de hrană sănătoasă, potrivită vârstei copiilor.
- Îmbunătățirea stării de sănătate a copiilor

NOUTATE

- ❖ La cerere, pe baza documentelor medicale, se pot asigura produse:
  - Fără lactoză
  - Fără gluten
  - Produse alternative pentru copiii cu diverse alergii alimentare sau diete speciale

CRITICI

- Lipsa cantinelor școlare și a sălilor de mese pentru prepararea și servirea hranei
- Întârzierea livrărilor uneori dacă se optează pentru sistem catering
- Distanța mare și condițiile locale nu permit servirea unei mese calde
- Costuri mari cu transportul în detrimentul produselor dacă furnizorul este de la distanță mare
- Costuri administrative și de transport minim 40% ceea ce reduce calitatea produselor servite

BAZE LEGALE

- Lg 123/2008 privind alimentația sănătoasă în unitățile de învățământ preuniversitar cu adăugirile și completările ulterioare
- Ord. nr. 2.508/4.493/2023 pentru aprobarea Metodologiei privind asigurarea asistenței medicale a antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos cu actualizările ulterioare
- Ordin MS nr. 1456/2020 din 25 august 2020 Ordinul nr. 1456/2020 pentru aprobarea Normelor de igienă din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor cu actualizările ulterioare

CE SE ASIGURĂ?

▪ Grădinițele și creșele

- Săptămânale - asigură 3 mese/zi și 2 gustări
- Program prelungit – asigură 2 mese/zi și 2 gustări

• Cantinele școlare

- cu internat asigură 3 mese /zi, de luni până vineri
- Fără internat – la solicitarea elevilor abonați – de obicei masa de prânz

FINANȚARE

- familia copilului

MASA LA GRĂDINIȚELE CU PROGRAM PRELUNGIT și SĂPTĂMÂNNALE ȘI ÎN CANTINELE ȘCOLARE

OBIECTIVE

- Asigurarea unei mese echilibrate nutrițional care să corespundă nevoilor nutriționale ale copiilor
- Educație nutrițională

PROVOCĂRI

1. Evaluarea și asigurarea nevoilor nutriționale și calorice ale colectivității în funcție de:
  - Vârstă
  - Sex
  - Activitate fizică
  - Status fiziologic
  - Patologie
  - Program de activitate
  - Profilul unității de învățământ
2. Încadrarea într-un buget fix
3. Adaptarea la condițiile de aprovizionare și furnizorii disponibili
4. Adaptarea la nivelul de dotare a blocului alimentar
5. Adaptarea la condițiile de servire a mesei

MASA LA GRĂDINIȚELE CU PROGRAM PRELUNGIT și SĂPTĂMÂNALE ȘI ÎN CANTINELE ȘCOLARE

DIFICULTĂȚI

1. Încadrarea într-un buget fix adesea limitat, suportat de către părinți
2. Blocul alimentar adesea insuficient dotat și neadaptat la numărul de copii
3. Lipsa unui barem minimal de dotare a blocului alimentar
4. Absența nutriționiștilor din echipa medicală a școlară
5. Meniul este stabilit de neprofesioniști (administratori și directori de unit de învățământ cu consultarea bucătarilor și avizare/sau din partea echipei medicale)
6. 7. Diferențe mari de buget între unitățile de învățământ și utilizarea meniului ca pe o formă de promovare a unității de învățământ și concurență între ele
7. Dificultăți de încadrare în parametrii solicitați de INSP pentru bilanțul alimentar
  - raportarea la un barem de necesități nutriționale neactualizate conform standardelor nutriționale
  - Lipsa unor tabele naționale de compoziție a alimentelor și ingredientelor
  - Lipsa unui rețetar specific pentru cantinele din colectivitățile de copii și tineri
8. Acolo unde nu este bloc alimentar sunt contracte de catering unde este și mai dificil de controlat și influențat meniul
9. La Programul afterschool/before school masa este plătită de părinți și contractată tot de ei cu o firmă de catering – nu avem nici un fel de control asupra

MASA LA GRĂDINIȚELE CU PROGRAM PRELUNGIT și SĂPTĂMÂNNALE ȘI ÎN CANTINELE ȘCOLARE

DIFICULTĂȚI

1. La programul afterschool/before school masa este plătită de părinți și contractată tot de ei cu o firmă de catering sau uneori de fundații în programe sociale
2. Nu avem nici un fel de control asupra meniului nici ca recomandări/avizări, nici control de calitate
3. Adesea este servit în sala de clasă în condiții improprii de păstrare și debarasare

MASA la programul afterschool/before school

CONCLUZII

1. Masa în unitățile, de învățământ este servită prin programe variate, cu surse de finanțare variate ceea ce generează diferențe calitative și cantitative între grupuri sociale și unități de învățământ
2. Reglementările legislative sunt insuficiente privind modul de preparare și servire a mesei în unitățile de învățământ preuniversitar
3. Prin compromisurile făcute se pierde și rolul nutrițional privind asigurarea necesarului caloric și de nutrienți adecvat, dar și rolul educativ nutrițional atât de necesar
4. Prezența nutriționiștilor licențiați cu modul de pregătire în nutriția copilului în colectivități este absolut necesară în echipa medicală școlară
5. Personal calificat și cursuri de pregătire obligatorii pentru prepararea și servirea hranei pentru copii cu alergii și intoleranțe alimentare
6. Actualizarea legislației în conformitate cu ghidurile nutriționale internaționale

